

Team Domino

- En verksamhetsutvecklande satsning mellan skola och socialtjänst för att öka skolnärvaron i Borås stad

Team Domino

Sara Åqvist, verksamhetsutvecklare, GRF

Annica Elf, verksamhetsutvecklare, IFO

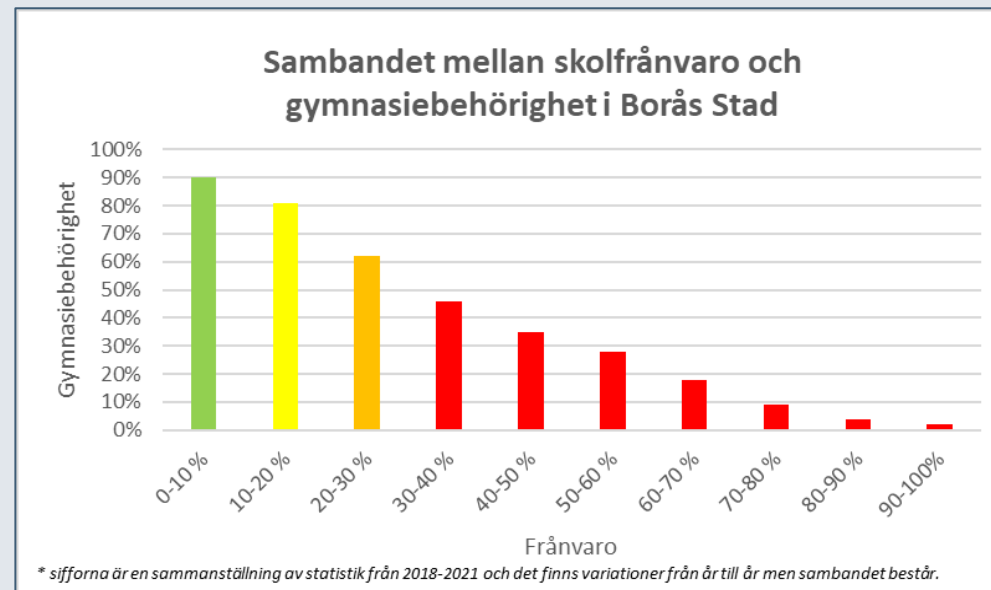
Innehåll

- Bakgrund
- Vårt uppdrag
- Exempel på aktiviteter
- Exempel på verktyg
 - Främjande
 - Förebyggande
 - Åtgärdande

Bakgrund

- Tydligt samband: närvaro och gymnasiebehörighet
- Alarmerande frånvarosiffror.
- Ansökte om medel till ett verksamhetsutvecklande team.
 - 1 verksamhetsutvecklare Grundskoleförvaltningen (GRF)
 - 1 verksamhetsutvecklare Individ- och familjeomsorgsförvaltning (IFO)
- Skola och socialtjänst gemensamt mål: Öka andel elever som klarar både grundskola och gymnasiet.

Skolresultat och frånvaro

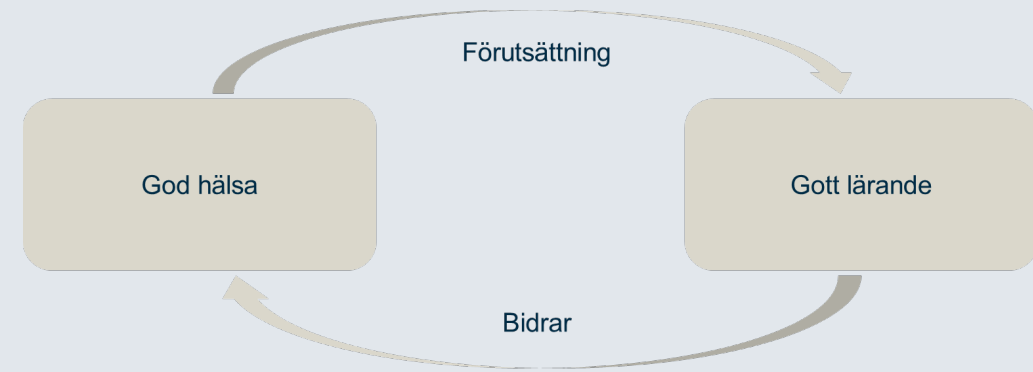
Aspekten grad av frånvaro och Behörighet Åk 9 VT20

Intervall	Beh	Ej Beh
0-5 %	93,1%	6,9%
5-10 %	95,7%	4,3%
10-20 %	85,2%	14,8%
>20 %	67,7%	32,3%
Totalsumma	84,4%	15,6%

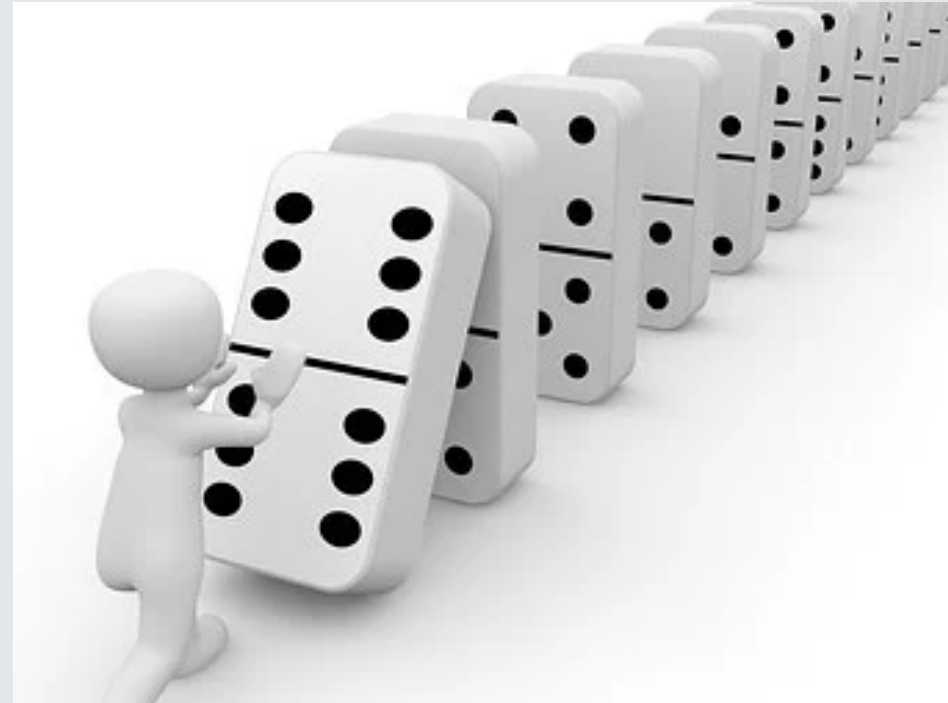
Varför är skolnärvaro viktigt?

- Samband skolnärvaro och lyckande.
- Betydande skyddsfaktor.
- Hälsofrämjande att vara i skolan.
- Skollyckande den mest avgörande faktorn för placerade barn.
- Redan vid 10-20% skolfrånvaro ses effekter på:
 - Behörighet till gymnasiet.
 - Studieresultat.
 - Risk för ännu mer ökad skolfrånvaro.
 - Giltig eller ogiltig frånvaro spelar ingen roll.

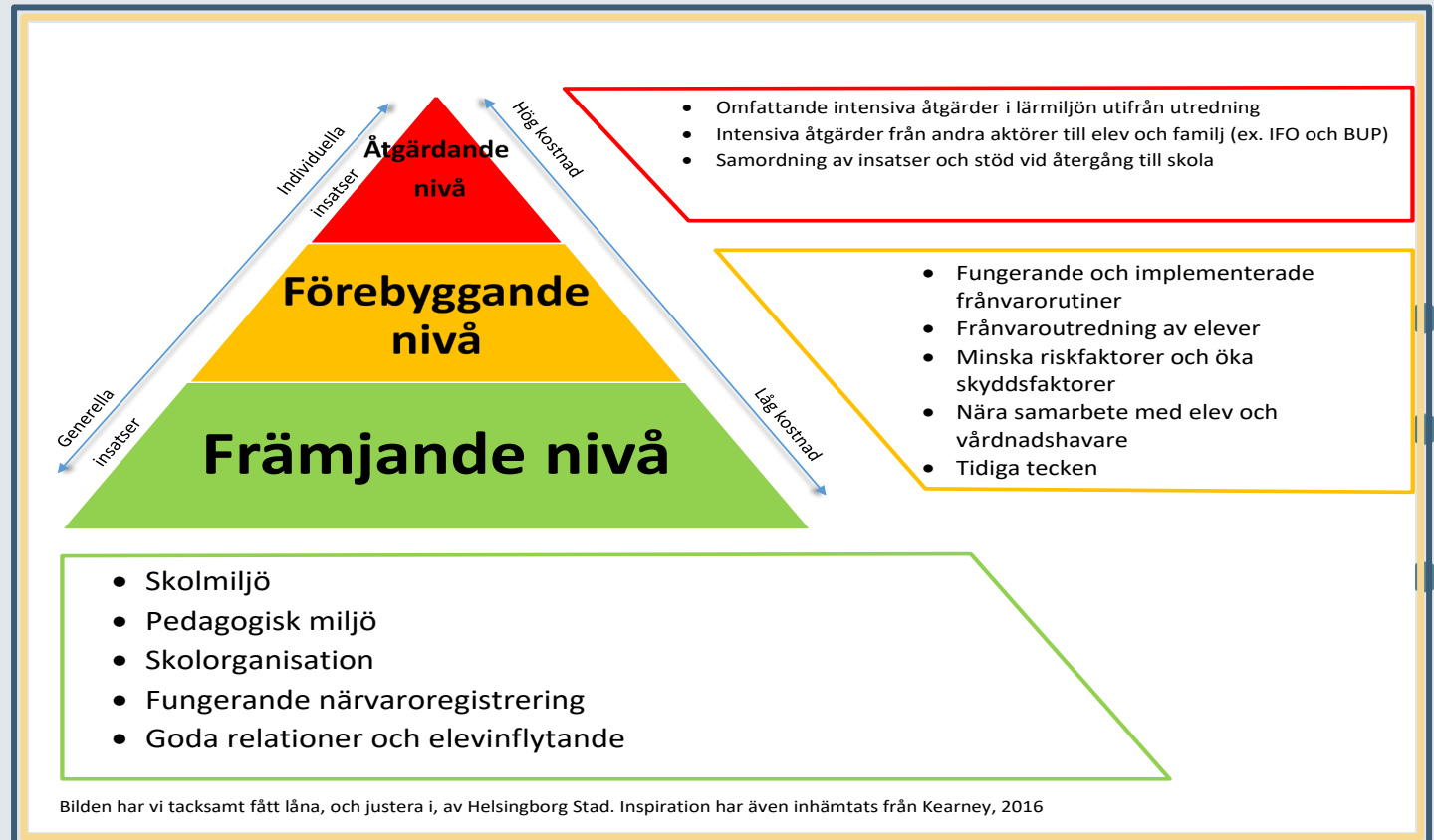
Vårt uppdrag

- Stödja och utveckla det främjande och förebyggande arbetet inom båda förvaltningarna.
- Utveckla verksamheternas arbete och samverkan för de elever som hamnat långt ifrån en fungerande skolgång.
- Medverka till en närvarokultur genom samverkan med andra verksamhetspartners.

Varför just verksamhetsutveckling?

- Fokus på att främjande och förebyggande arbetet är på plats.
- Minimera risk att elever hamnar längre ifrån skolan.
- Kan vi få de redan befintliga verksamheterna att samverka och samordna sig bättre?

Team Dominos pågående aktiviteter och utbud

Socialtjänst

- Öka medvetenhet om riskgräns "10-20%".
- Förmedla vikten av närvarostatistik vid effektmätning av sociala insatser i utsatta områden.
- Påbörjade utvecklingsarbete.
 - Öppenvård – utveckla det familjebehandlande arbetet med barn med omfattande problematisk skolfrånvaro.
 - Fältsekreterarna – förebyggande skolnärvaroarbeta.
 - Fördjupande kunskapstillfällen för socialsekreterare.
 - Familjehemsenheten – föräldrautbildning kring skolnärvaro.
 - Samverka med nya + gamla verksamheter i gränslandet mellan skola och socialt arbete.

Skolor

- Stöd i implementering/utveckling av främjande skolnärvaroarbeta.
 - Skolnärvaroarbeta och syftet med statistik.
 - EWS (Early warning system) och skolanknytning.
 - Relationsbundet ledarskap.
- Utbildning och stöd i att skapa *meningsfulla* frånvaroutredningar i EHT.
 - Kartläggningkunskap och verktyg.
 - Analys som stöd i åtgärdsförslag.

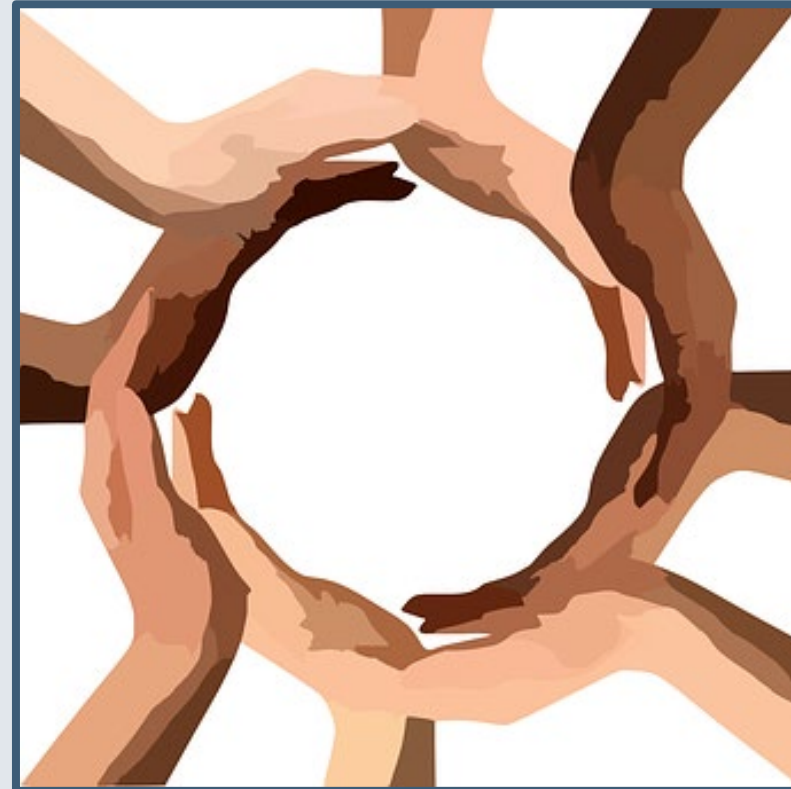
Förvaltningsövergripande

- Konsultation och samordningsstöd på individnivå/åtgärdande nivå.
- Närvaronätverket.
- Kunskapsbank på intranätet.

Närvaronätverket

- En till två halvdagar per termin.
- Representanter från socialtjänst och skolor samt från Förskoleförvaltningen, anhörigstödet och elevombudet i Borås Stad.
- Kunskapsspridning – kunskapsutbyte.
 - Främjande, förebyggande och åtgärdande.
 - Kartläggning och workshop med case.
 - Psykisk hälsa med främjandefokus.
 - Gästföreläsare från Magelungens behandlingsverksamhet.
- En arena för samverkande dialog.
- Tillfälle att upptäcka fler utvecklingsbehov.

Samverkansperspektivet

Figur 2. Närvaromodellen, hämtad och modifierad från Karlstads kommun.

Faktorer som får eleven att gå hemifrån, till exempel:

- Rutiner
- Positiv bild av skolan

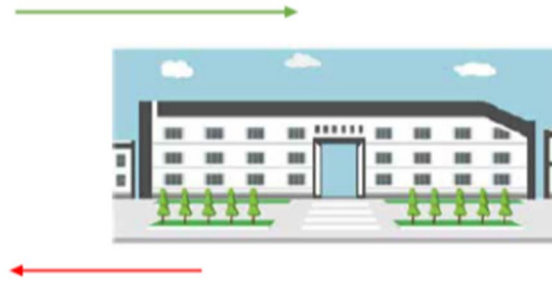

Faktorer som får eleven att stanna hemma, till exempel:

- Ta hand om familjemedlem
- Separationsångest – att vara ifrån förälder
- Fördelar som att spela datorspel, äta det man vill

Faktorer som lockar eleven till skolan, till exempel:

- Positivt skolklimat
- God skolanknytning
- Tillgänglig lärmiljö

Faktorer som ökar elevens motstånd mot skolan, till exempel:

- Dålig relation mellan lärare och elev
- Mobbning/kränkningar
- Personalbyten, övergångar mellan skolor, klasser och stadier
- Ej sammanhängande skoldagar, håltimmar

Bild från Ifous Fokuserar:
Att utreda närvaroproblem
i skolan

*Trots att vi vet att problematisk frånvaro utvecklas genom **samverkan mellan OLIKA/FLERA faktorer**, visar både svenska och internationella studier att skola, föräldrar och socialtjänst ofta har olika syn på "den enda" orsaken till frånvaron.*

Malin Gren Landell(2018)

BORÅS
STAD

Exempel på verktyg på främjande nivå

- EWS (Early warning system) – System för tidig upptäckt.
- Lärdomar från Göteborgsregionens projekt ”PlugInnan”.
- Ett konkret verktyg för att arbeta med skolanknytning på gruppnivå.
- Ett vidareutvecklat screeningformulär.

Bygger på begreppen skolanknytning- skoldistansering

1. Beteendemässiga : Vad gör eleven i skolan?
2. Kognitiva: Upplever skolan som meningsfull?
3. Akademiska: Resultat, hur det går i skolan?
4. Affektiva: Hur känner sig eleven i skolan?

Beteendemässiga dimensionen

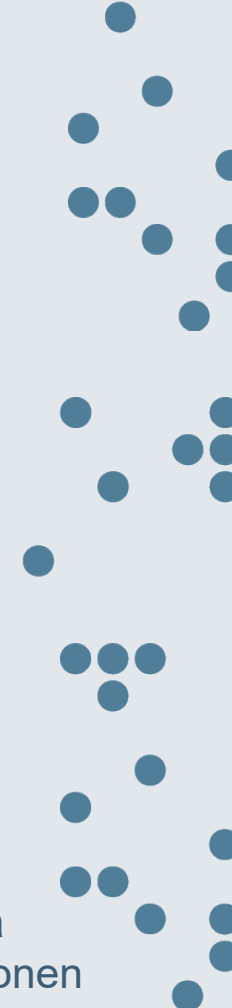
har en frånvaro som oroar
har mönster i frånvaron som oroar
Det förekommer konfliktfyllda relationer med andra elever
Konfliktfyllda relationer med pedagoger
är aktiv under hela lektionerna
deltar i undervisningen i alla ämnen
slutför sina uppgifter
Läxor och hemuppgifter fungerar
når målen i alla ämnen
når målen med extra anpassningar
når målen med särskilt stöd (markeras endast om en elev har åtgärdsprogram)

Kognitiva dimensionen

värderar skolan som viktig
hanterar problemen som hen ställs inför
har inlärningsstrategier
ser en koppling mellan skola och framtida mål
upplever tillvaron meningsfull och relevant
har goda relationer till andra elever i skolan
har tillhörighet och samhörighet i skolan
påverkas av "klassrumsklimatet"
bidrar till "klassrumsklimatet"

Affektiva dimensionen

Akademiska dimensionen

Arbetsgång

+

Klass:	har en frånvaro som oroar	har mönster i frånvaron som oroar	Det förekommer konfliktfyllda relationer med andra elever	Konfliktfyllda relationer med pedagoger	är aktiv under hela lektionerna	deltar i undervisningen i alla ämnen	slutför sina uppgifter	Läxor och hemuppgifter fungerar	när målen i alla ämnen	när målen med extra anpassningar	när målen med särskilt stöd (markeras endast om en elev har åtgärdsprogram)	värderar skolan som viktig	hanterar problemen som hen ställs inför	har inlärningsstrategier	ser en koppling mellan skola och framtida mål	upplever tillvaron meningsfull och relevant	har goda relationer till andra elever i skolan	har tillhörighet och samhörighet i skolan	påverkas av "klassrumsklimatet"	bidrar till "klassrumsklimatet"
Namn																				
TA	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
EH	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
O.O	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
A.O	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
L.A	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Y	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
K.O	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
F	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
GNP	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
N.A	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
LT	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
LJ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
LW	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
O.W	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
M.K	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
EL	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
A.L	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
I.B	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
S	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
M.S	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
M.T	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
R.H	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
F.H	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
M.H	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Det fungerar/det finns ingen oro/öväntad utveckling
 Det finns viss oro och en utveckling som till viss del går åt fel håll/Till viss del
 Ja, här finns det en stark oro/Eleven riskerar att inte klara målen i grundskolan/Här fungerar det inte Frånvaro över 10 %

Exempel på verktyg förebyggande och åtgärdande nivå

- Kartläggning: Att ta reda på vilken funktion frånvaron fyller för eleven.
- Vad undviks "tack vare" skolfrånvaron?
- Stötta elev att ta fram en egen plan för skolnärmande.
- Skolnärmande steg behöver inte alltid vara direkt skolrelaterat i början men kontakten och relationsarbetet mellan elev och skola är alltid viktig.

ISAP (Inventory of school attendance problems)

Forskning säger:

- ISAP är ett bra standardiserat redskap.
 - (Men i vissa fall behövs annat också.)
- Trots flera frågor upplevs de relevanta och går snabbt att fylla i.

Hur svårt är det under skolveckan (måndag till fredag) för dig att...

...somna på kvällen?	☐ inte alls ☐ Något ☐ ganska ☐ mycket
...stiga upp på morgonen?	☐ inte alls ☐ Något ☐ ganska ☐ mycket
...lämna hemmet på morgonen?	☐ inte alls ☐ Något ☐ ganska ☐ mycket
...ta dig till skolan?	☐ inte alls ☐ Något ☐ ganska ☐ mycket
...komma in på skolans område/skolbyggnaden?	☐ inte alls ☐ Något ☐ ganska ☐ mycket
...gå in till klassen?	☐ inte alls ☐ Något ☐ ganska ☐ mycket
...gå på rast?	☐ inte alls ☐ Något ☐ ganska ☐ mycket
...stanna i skolan tills skoldagens slut?	☐ inte alls ☐ Något ☐ ganska ☐ mycket

När jag är frånvarande från skolan...

...är jag ensam hemma.	☐ aldrig ☐ ibland ☐ ofta ☐ för det mesta
...är jag ute ensam eller ute med vänner.	☐ aldrig ☐ ibland ☐ ofta ☐ för det mesta
...är jag tillsammans med en vuxen hemma.	☐ aldrig ☐ ibland ☐ ofta ☐ för det mesta

Före eller i skolan/på skoltid...	Stämmer på mig				Därför är jag borta från skolan eller tycker det är svårt att vara i skolan			
	Stämmer inte alls	Stämmer ibland	Stämmer ganska ofta	Stämmer mycket ofta	Stämmer inte alls	Stämmer ibland	Stämmer ganska ofta	Stämmer mycket ofta
1...känner jag mig nere eller deprimerad.								
2...vill jag hellre göra något hemma som är roligare än att vara i skolan.								
3...mår jag dåligt för jag hamnar i konflikt med en eller flera elever.								
4...är jag lättirriterad.								
5...tänker jag att en eller flera lärare är emot mig.								
6...är jag orolig för att något hemskt ska hända mina föräldrar.								
7...är jag rädd för att spy eller kissa på mig innan jag hinner lämna klassrummet.								
8...är jag trött eller har ingen energi.								
9...är jag rädd för att få frågor om min tidigare frånvaro eller varför jag är sen.								
10...känner jag mig sjuk.								

- ISAP-formuläret innehåller 48 påståenden i två steg.
- Ett inbyggt analysverktyg.
- Standardiserat instrument.
- Hittas på intranätet 😊

När är det bra att använda ISAP?

- Ger mycket information i de flesta fall om vad eleven lyckas undvika genom skolfrånvaro = funktionen frånvaron fyller för eleven.
- Specifikt bra vid misstanke om ångestrelaterad frånvaro eller psykisk ohälsa.
- När det är svårt att få fram elevens röst på andra sätt.

Vad är hjälpsamt i behandling vid problematisk skolfrånvaro?

Vilka familjemedlemmar behövs för god effekt?

Bara elev?

Bara Föräldrar?

Förälder och elev?

Samverkan

- Tät kontakt mellan behandlande enhet och skola.
- Anpassningar och behandling samtidigt.

Olika "program" med influenser av KBT verkar hjälpa (också mest beforskat)

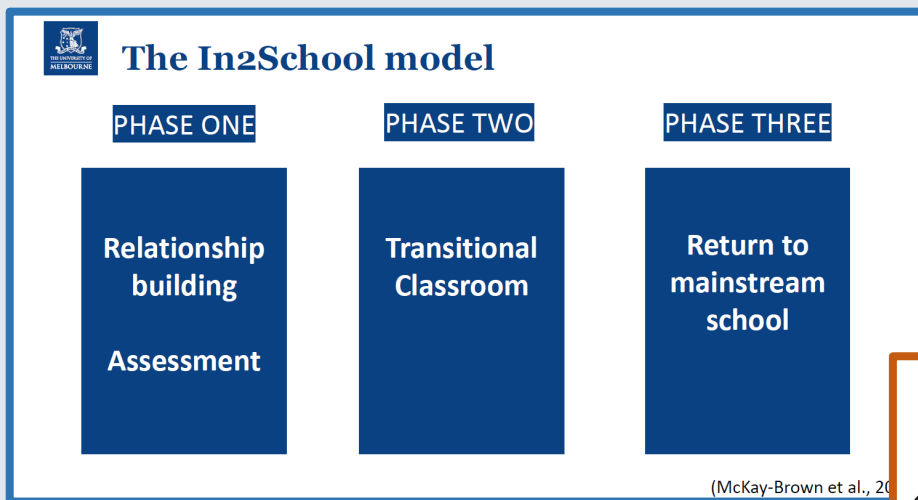
Ofta 12-veckorsprogram + boostertillfälle

Indelat i olika faser. (Exempel på resultat 80% success = 70% närvaro).

MDFT – taget från missbruksvård – verkar hjälpa även vid skolfrånvaroproblematik. Fokus på sociala färdigheter, föräldrastil, kommunikation, lyhördhet och rutiner.

Inspirationsmodeller

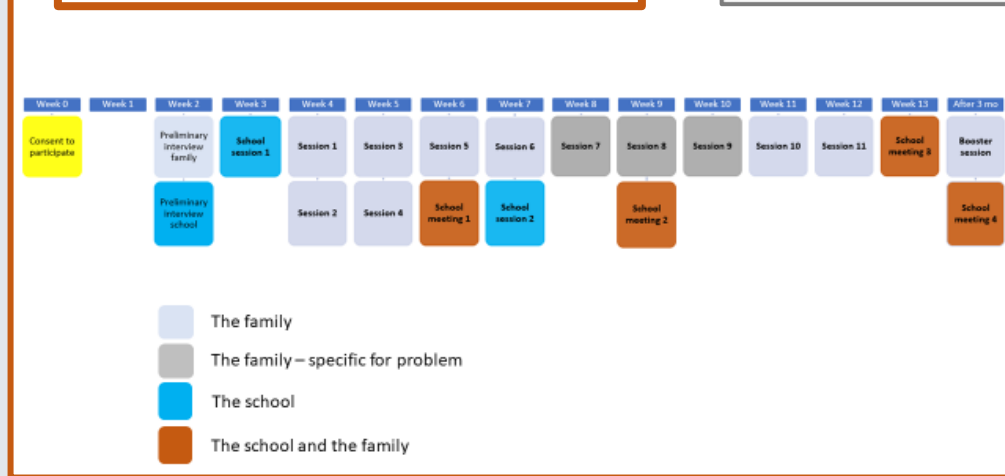
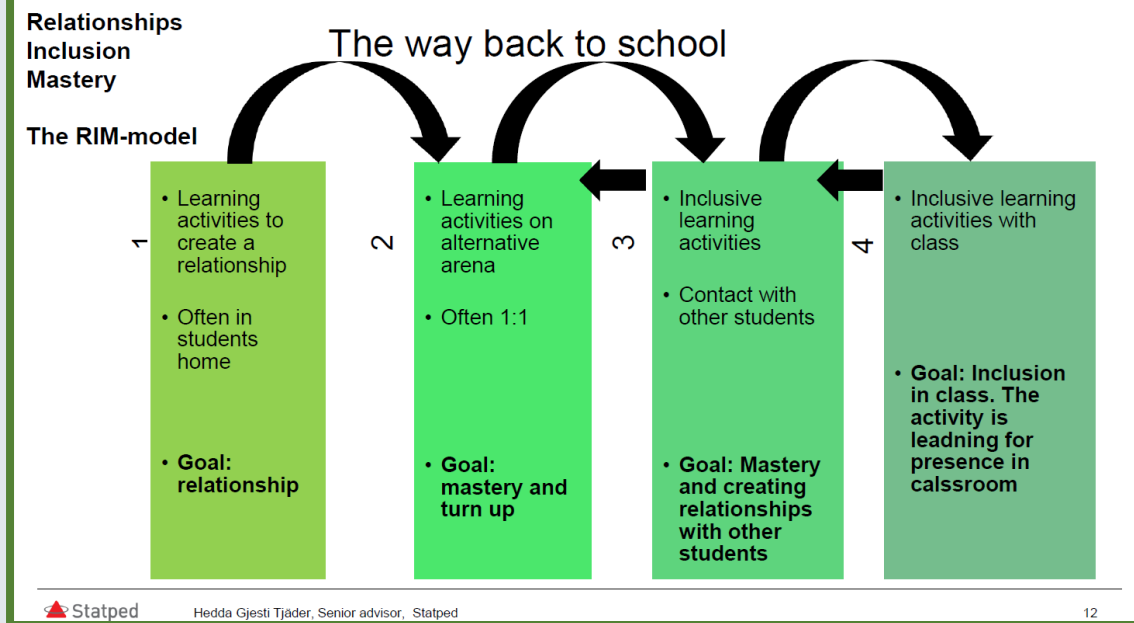
(McKay-Brown et al., 2008)

Hemmasittarprogrammet (HSP)
MAGELUNGEN

SKOLTRAPPAN – VÄGEN IN I KLASSRUMMET

BACK 2 SCHOOL

Funkar samma strategier för elever inom AST?

- Återigen – kartläggning och förståelsen för den unika eleven är viktig!
- Framgångsrika program inkluderar t.ex. tidig upptäckt, individuell bedömning, anpassad utbildningsmiljö och undervisning, KBT, social kompetensträning, familjestöd, samarbete, ärendehantering.
- Ytterligare forskning behövs om tidig upptäckt, vilka miljöfaktorer som påverkar elever med autism samt vilka insatser som är effektiva.
- Viktigt att använda redan välkända och validerade strategier i skolgången för individer med autism.

Lärdomar från *Parenting Strategies Program (2022). Strategies for parents. Melbourne. Monash university.*

- En sammanställning av hjälpsamma strategier i hemmet enligt:
 - Forskare
 - Familjebehandlare
 - Föräldrar i föräldragrupper
- Samtliga strategier bygger på forskning.
- Översättning på gång av Göteborgs Stad.
- Team Domino har gjort en sida riktad till föräldrar på boras.se med inspiration från dessa strategier.

BORÅS STAD

Självservice Anslagstavlan Karta Languages Lediga jobb Företagare

Vad letar du efter?

Utbildning & förskola Omsorg & stöd Uppläva & göra Bo, bygga & miljö Trafik & stadsplanering Arbete Kommun & politik

Borås Stad / Omsorg och stöd / Stöd till familj, barn och unga / Familj och föräldraskap / Stöd i föräldraskapet / Skolfrånvaro

Lyssna

Omsorg och stöd

- Stöd till familj, barn och unga
- Familj och föräldraskap
- Stöd i föräldraskapet
- Skolfrånvaro
- Be om hjälp

Skolfrånvaro

När det blir svårt att vara i skolan

Följande information vänder sig till dig som förälder till barn som går i skolan. Vad du kan göra när ditt barn tycker det är svårt att vara i skolan, vad du kan vara uppmärksam på samt var du kan vända dig för mer stöd.

Varför ska mitt barn vara i skolan?

Ju mer en elev är i skolan desto större chans är det att hen når gymnasiebehörighet. Skolan är, näst efter familjen, den viktigaste institutionen för barn och unga från 6-18 år. Att gå klart skolan med fullständiga slutbetyg är en av de viktigaste faktorerna för att förebygga psykisk ohälsa och sociala svårigheter senare i livet.

Din roll som förälder

Mycket av det främjande skolnärvaroarbetet sker på skolan genom att skolpersonal arbetar för att ditt barn ska trivas och känna sig tryggt i skolan. Som förälder kan du vara med och påverka ditt barns inställning till skolan och skapa förutsättningar för ditt barn att komma till skolan så förberedd som möjligt. Det kan du göra genom att:

- Förmedla en positiv bild av skolan.
- Skapa goda rutiner och en bra dygnsrytm för ditt barn.
- Så enkla morgonrutiner som möjligt och gärna något som inkluderar aktiviteter som ditt barn tycker är lugnande.
- Intressera dig för barnets upplevelse av skolan som inte är kopplat till betyg och prestation, exempelvis lärande, kompisar och relation till skolpersonal
- Uppmärksamma fokusera på betyg, samspelar med k

Om skolfrånvaro
Redan vid 10-20 procent och risk för ännu mer skolfrånvaran blir över

Var uppmärksam
(Vanliga tecken på det)

gifter och läxor utförs istället för att
its framsteg och styrkor i hur hen

ehörighet till gymnasiet, studieresultat
ngen roll – effekten blir densamma. Om
ekter på skolgången.

tycker negativa tankar eller känslor om

Responding to school reluctance or refusal: Strategies for parents

Problematisk skolfrånvaro Råd och stöd till dig som är vårdnadshavare

Parenting Strategies MONASH University GÖTEBORGS STAD

Tack för er närvaro!

narvaro@boras.se

BORÅS
STAD

Referenser

- [Mer om ISAP och Strategies for parents på hemsidan för INSA \(International Network for School Attendance\).](#)
- [Mer om Plug Innan och EWS på Göteborgsregionens hemsida.](#)
- Gren Landell, M. (2018). *Främja Närvaro.*
- Ifous fokuserar: *Skolnärvaro.* (2019). Uppdrag Psykisk Hälsa Stockholm
- Ifous fokuserar: *Att utreda närvaroproblem i skolan.* (2020) Uppdrag Psykisk hälsa Stockholm

